

TORBICA

Vaje dijakov sploh.

„Zrno do zrna poğača,
Kamen do kamna palača.“

Sonet. *)

Ne le slavljence špustovaniga
Cvetličice so nježne zveselile,
Ki za slovo jih Vaše srčica
So blagočutne v venec mu povile;

Prijatlu vsaki' mu cvetja žlahtniga
Hvaležnosti se ivetke prikupile,
Ka pevčke mlade - taciga duha -
Ž iskrenim ga spoštovanjem napolnile.

Le tak' naprej, slavički cenjeni!
Nadušeno, mihavno petje Vaše
Slavi tud' Vas, in je veselje naše.

Veselo pomlad tak' imate Vi,
Veselo petja Vaš'ga poslušavci,
Veselo pevčkov tacih spoštovavci.

Prodomil.

*) Pričujoči sonet sprejela je naša „Torbica“ prav hvaležno in radostno od nekega domoljuba v Gorici. Namenjen je gimnazijastom ljubljanskim v spomin na njih „Venec“, ki so ga poklonili odhajajočemu vodju g. Jan. Nicčosek-u. Bode nam predrag spomin od Goristkih bratov v naši „Torbici“. - Od tukajšnjih dijakov donečene pesmi, prinese „Torbica“ prihodnjic.

Topopisne orte.

(Pisuje A. Zupanić.)
(Dugo.)

Danes hočeva Ljubljano popustiti in jo v okolico Ljubljansko mahnuti. Ali okolica Ljubljanska je slavno znana, kam tedaj hočeva naj prve iti? Tojdiva danes v Ljško - saj ta vas dalje krog slovi pri domačih in ptujcih; ker je pa že nek slov. pisatelj pot iz Ljubljane proti Ljški popisal, hočeva pa midva še le pri „Coloseum-u“ začeti. - Coloseum, to ti je veliko poslopje, ki sedaj za vojašnico služi. Nekdaj to poslopje ni bilo za vojašnico namenjeno, ker je pa ogenj to hišo poškodoval in tudi časa zob ga je že precej oglodal, premenil se je nekdanji „Coloseum“ v vojašnico. Saj na sedem let vse prav pride, pravi slovenski kmet.

Malo minut in že sva v Ljški. Prva hiša, do ktere prideva je krčma. „Lj, oj“ boš rekel, „kam sva zašla, precej prva hiša je krčma?“ Da, prijatelj, ne čudi se, precej prva hiša je krčma in skoraj vse hiše so tu krčme, kajti Ljška je gostivnica Ljubljanska. V nedeljah in praznikih grejo Ljubljančani kakor procesija v Ljško na svetjanjevo kaplico. Marsikteri delavec se trudi ves teden - Ljška mu je edina tolažba, ker tu zapravi en večer vse, kar si je med tednom s trudom in s protom zaslužil.

Pa še mnogo drugega znamenitega hrani Ljška. Poslušaj! Vsako leto na Jernejovo nedeljo kotjejo v Ljški komarja. Kaj komarja? slišim te začudenega praviati. No, en komar je pač kmalo udusen. Motiš se, ta komar, ki ga tu kotjejo,

je ves drug korenjak, kakor drugi komarji. To ti je tak velikan, da spodnja čeljust sama navadno kakih 50 centov tehtata. Se ve, da ni vsako leto enako težak. Kakorōna letna, takorōna teža. - Od kod ta ſega izvira, tega nihče ne ve. Œe mnogo, mnogo let ubijajo si zgodovinarji glave, ali njih trud je zastonj; do danes ſe niso uganili te zastavice. Samo toliko je neka bistra buča zduhtala, da ona čeljust, s katero je Samson Filistre klestil, je bila kost ſiſenškega komarja, ne pa oslovſka.

To ti moram ſe povedati, da te zveri ne pobije eden ali dva, ampak vsi vaſčani z zedinjenimi močmi. To nam kaj je narodna pesem, ki pravi:

» pri Rac so ga po tac,
pri Komarji pa z loparji »

Ta nočem njih skrivnosti razglašati - znal bi se ſe ſiſkarjem zameriti, in tega - Bog varuj!

Kar se omenjene vasi tiče, so hiſe sploh kaj čedne; ſe celò tu in tam nove. Čudno ſe ti to zniabit zdi, da taki vasi, kakor ste spodnja in zgornja ſiſka nimate svojega pokopaliſa in da morejo svoje umrle tako daljč nositi, ali to je zato:

V starih časih (menda takrat, ko so Cimbri po celovſki cesti nad Rimice drli) je ſiſkarje straſilo. Da bi pa vi nikdar ne straſilo, sklenili so očetje, svoje mrtve v Ljubljano nositi. Saj to ſiſka tako enkrat Ljubljansko predmestje, in takrat, so modrovali ranjki očetje, bi ſe celò ne spodo-

bilo, da bi vsako predmestje svoje pokopališče imelo.

Če še luže pogledava, po katerih se je po zimi nedaj
slavni naš prvi pesnik Vodnik drogal, sva pa z imenitno-
stimi pri kraju. Vidil si tedaj dalječ slovečo Ličko.

(Dalje nasleduje.)

»Naj bo še tako skrito
Bo vendar le očito.«

(Resnična.) Včó jih je, ne ravno prijateljev dela sedelo pri
mizi, in si z večerjo, o kateri ni nič spregovoriti bilo, bolj
po gospodsko postreglo. Pogovorov imenovanik mi ni tre-
ba praviti, ker pri taki družbi se vé, marsikterega strož
rečeto pretresajo, da mora vsak umen poslušavec tacih
kmalo sit biti. Včó poličkov sladkega vinca so že popi-
li. Eden izmed tih tovaršije pa je vendar le bolj razmerje-
nega obotavljjanja vreden. Trdil je namreč, da vina nika-
kor ne pije, in da duh tih rudečih pijacih je njemu gnjuso-
ben, neprenesljivi smrad. Včó se je na njemu, da bi
se bil tih španovije kaj rad znebil, ker ni imel — cesar-
ske veljave, kar ga je gotovo primoralo, se sladkega vin-
ca zdržati. — Tride krčmar v gostivnico in koč loč okre-
sati, ali po nesreči jo ugasne. Lepa priložnost za našo-
ga vinognjusca! Urno prime polno kupico in zlije ti vin-
ce iz nje v golo tako željno, kakor vpehan propotnik vo-
do v Afrikanški pušavi. Potem jo pa tiho zopet na mizo
postavi. Klo krčmar zopet loč prižge, hočejo smeha vsi
popohati, ker pred njim stali kozarec z vinom ni na

svojem mestu stal, ampak stoji po smešni naključbi v polni skledi — močnate jedi. Tajdaš se mu smejajo in v roke ploskajo rekoči: „Kar je zakrito, bo očitno“ — ker vzrok vinske gnjusobe je kmalo vsem najočim znan bil. Kaj je bilo storiti? Stram ga je bilo, to se umé, pa večkratno spraznjenje polnih čašic je kmalo to smešno naključbo vsem iz glave pregnalo.

L. Tomšič.

Vshajajoče sonce.

Kakšno veličastno jutro! — Kako lepo sonce danes na horizontu plava! Primerjamo ga z obličjem neomadežvanim nedoljnosti, ako pred stvarnikom svojim stoji in prosi za blagor svojih stvarci. O Bog, kako velik si, ne samo v tem ampak v tisuč in tisuč drugih Tvojih stvareh! Kdo zamore Tvoje veličanstvo premisliti? da bi ne ostrmel? Kdo je, kteremu pri dobrotljivih jarkih sončnih srcé veselja ne bije?

Ljubezen in zloga z zvezo nebeško posestreni, hodite blazeni po stezi in osrečujejo tē prebivavce zemlje. —

Draga „Tortica!“ Tudi jaz Ti prve svoje vaje igročim. Ne zavrzij jih, dasiravno jih k drugim od Tebe že donešnim spisom enaciti ne zamorem.*) Misli si, da sem se revno produčim rojak, voljo pa vendar imam, iz vsega srca, mili majki Slavi služiti. Znanajrej si bom prizadeval, veliko vaj Ti poslati, ktere morajo biti vedno boljše.

Bd. Tereb.

*) Imate jako ponižne misli. Vaši spisi mi bodo jako dragi.

Car in pes. (Fraulica.)

Nekoga dne se sprehaja turški car po svojem vrtu. Sreča ga neki derviš, ki pred njega stopi, ga pozdravi kakor caru gre, ter se mu trikrat do tal prikloni. Zelo se je car čudil, ne tako njemu, kakor njegovemu prelepemu psu. »Starček« veli car, »prodaj mi psa, ako me hočeš veselega videti — hočem ti ga z zlatom in srebrom preplačati.«

Ta mu pa odgovori: »Ne morom ti ga prodati. Če jaz umrem, ga znaš po moji smrti že dobiti.«

»Kaj, ti boš mene tako malo conil« ga vpraša srditi car, potegne meč in ga globoko dervišu v srce zasadi. Preplašen car proči zbeži ali pes umorjenega starčka kot senca za njim tava. Zopet drugič meč potegne, pa kužek zgine ko-kafra. Ko meč zopet na stran dne, je pes že za petami.

Preplašen hiti v grad in pokliče vse velikane svojega cesarstva. »Vojstra in hudi boji me bodo že zvedrili« pravi car. Ko to reče, se pes togotno vzdigne in strašno zatuli.

»Zapodite strah«, vpije car.

Ali pes se kakor duh zopet prikazuje.

Zdaj cesarja groza nar bolj presežine; zgrabi zopet meč in ga sebi v prsi zasadi.

Odsihmal ni bilo več duha ni sluha od psa, pa tudi od — cara.

Smesnice.

Učitelj : » Janez, ti mi boš povedal, koliko ur ima en dan? »

Janez : » osem in dvajset. » »

Učitelj : » Kako moreš tako bedasto govoriti? »

Janez : » » No, v bukvah smo brali, da ima dan 24 ur; včeraj ste nam pa rekli, da je dan zdaj za 4 ure daljši, kakor popred, ali mar ni 24 in 4, osem in dvajset? » »

A. L.

Nekomu ciganu so zavoljo zasačene tatvine 25 batin obsodili. Trovil je prav lepo, da bi mu vsaj to dovolili, se vleči, kakor bi on hotel. Trovilje te mu niso odrekli. Vesel in urno se tepec pod klopi vležje in čaka na udarce.

Neka gospodična je tabakopivce jako črtila. V neki družki jo en tak pobara, kaj glodja ima zoper to? » Moj oče » nadaljuje tabakopivce, » so že 70 let stari, pa so že od nekdaj nar večji ljubčki od duhana. » » Gotovo bi bili že 80 let stari » » mu gospodična odgovori, » ako bi duhana ne pusili. » »

L. T.

Črtice zgodovinske.

(Dolge.)

V letu 1313 prevzame viteški red v Ljubljani sedeže temeljskih vitezov. — Leta 1320 je zapovedal Henrik, kralj Češki in Poljski, vojvoda Moravski, grof Tirolski in Goriski, cerkveni varti Oglejski, Tridentinski in Briksniški v Stercingu na dan sv. Jakoba vsakemu hišnemu posestniku ljubljanskemu k običnemu pridu davok plačevati, straže oskrbova-

ti, kakor tudi pri popraviljanju mestnega ozidja, rogov in mostov skrbno pomagati. - V letu 1339 je Henrik Črnomeljjskega in nekatere tadanje fajmoštre papež Benedikt XII od cerkve ločil, zaradi kraterija desetine zagrebčkega škofa v Metliki. - V letu 1345 ustanovili so v Ljubljani meščansko bolnišnico. - 24. junija 1361 po noči je pogorela ljubljanska cerkev sv. Miklavža. - V letu 1365 dovoli Rudolf IV malo vas "sv. Antona v gozdu" v mesto narediti, katero se je klicalo po njem: "Rudolfswerth". Zadnje pismo je tako datirano: "Wien, am Montage nach dem Palmsonntage." Še le v letu 1783 so "Rudolfswerth" preimenovali v Novo mesto "Neustadt". - Leta 1366 se je okraj Metliški in majhen del Istriški v kranjsko deželo vdružil in tako k Avstrijskemu vladarstvu pristopil. - Leta 1371, prvega Avgusta je velik del Ljubljane pogorel. - 27. junija 1386 je drugič pogorela ljubljanska cerkev sv. Miklavža. - Leta 1418 ustanovi Ernest (Ernst der Eiserne) prvič šole v fari sv. Miklavža v Ljubljani. - Leta 1425 so v.o. Avgustinarji v Ljubljano prišli. Leta 1431 zgradi Friderik Celjski grad "belo peč", ko je iz sužnosti bil oprosten. (Dalje nasl.)

Vganjki. (Zap. F. J.) 1. Kdo je naj boljši fotograf? - Zerkalo. -
2. Nad menoj gré, in pod menoj teče; kaj je to? - Voda in most. -

